

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้
ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

INFLUENCE FACTORS TO THE OPERATION OF KNOWLEDGE MANAGEMENT IN THE
PRIVATE TECHNOLOGICAL COLLEGES AND VOCATIONAL SCHOOLS IN BANGKOK

ชนาภา สิริรัตนสุธี*

ดร.ภูษิตย์ วงษ์เล็ก**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้และ ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ประชากร ได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน จาก 84 วิทยาลัย กลุ่มตัวอย่างคือ บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร จำนวน 138 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่มีค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) อยู่ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอย

ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีการดำเนินงานสูงสุดด้านการบ่งชี้ความรู้ รองลงมาคือ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ในภาพรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีอิทธิพลสูงสุด คือ ด้านภาวะผู้นำ รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านโครงสร้างองค์กร ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร คือโครงสร้างองค์กร เทคโนโลยีสารสนเทศ และวัฒนธรรมองค์กร สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครได้ร้อยละ 64.50

คำสำคัญ : อิทธิพล การดำเนินงาน การจัดการความรู้

* นักศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก,
e-mail : yanisa000@hotmail.com

** อาจารย์ประจำหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย วิทยาลัยเซาธ์อีสท์บางกอก,
e-mail : pusit@southeast.ac.th

Abstract

The purposes of this research were to study the operating condition of knowledge management and to study the factors which influence knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok. The samples consisted of 138 officers selected by simple random sampling. The instrument used in this research was questionnaire which its index of item-objective congruence (IOC) between 0.60-1.00 and the reliability = 0.97 The statistics used in data analysis were percentage, mean, and standard deviation. The hypothesis testing analyzed by stepwise multiple regression analysis.

The results showed in general that knowledge management in the private technological colleges and vocational schools in Bangkok were operated at high level. The knowledge identification was at maximum level, followed by knowledge sharing, learning, knowledge creation and acquisition, knowledge organization, knowledge codification and refinement, and knowledge access respectively. While the study of factors influence to knowledge management showed its affect at high level in general. The highest level was leadership, followed by information technology, organizational culture and organizational structure respectively. The hypothesis testing revealed the factors affected to knowledge management operation were organizational structure , information technology and organizational culture which could be used to predict the operation of knowledge management in private technological colleges and vocational schools in Bangkok at 64.50% variance.

Keywords : Influence Factors, Operation, Knowledge Management

บทนำ

ในโลกของการทำงานยุคปัจจุบัน ความรู้เป็นทรัพยากรหลักในการทำงานของทุกองค์กร จารีต ประเพณี วัฒนธรรม เทคโนโลยี การปฏิบัติการ ระบบ และขั้นตอนการทำงาน ล้วนมีพื้นฐานมาจากความรู้ทั้งสิ้น ความรู้จึงเปรียบเสมือนพลังงานที่จะทำให้องค์กรเติบโตก้าวหน้าต่อไปได้ อย่างไรก็ตาม องค์กรส่วนใหญ่ยังขาดความสามารถในการจัดการความรู้ ซึ่งมีความแตกต่างจากการจัดการเงินสด หรือการจัดการสำนักงาน อีกทั้งยังไม่สามารถกำหนดขอบเขตที่แน่นอนได้อีกด้วย (มาร์ควอตต์, ไมเคิล เจ, 2554)

แนวความคิดด้านการจัดการความรู้สมัยใหม่เป็นการพยายามรวบรวม กลั่นกรอง ปรับปรุง และเพิ่มเติมองค์ความรู้เหล่านั้นให้เป็นหมวดหมู่ นำเทคโนโลยีเข้ามาใช้เพื่อให้เกิดความสะดวกในการ เรียกใช้งาน ซึ่งการจัดการความรู้ของแต่ละองค์กรอาจมีวิธีการจัดการที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับความ เหมาะสมด้านการใช้งานเป็นหลัก (ภราดร จินดาวงศ์, 2549) ซึ่งไม่เพียงแต่องค์กรธุรกิจที่มีการจัดการ ความรู้ในองค์กรเพื่อรองรับการแข่งขันในยุคสังคมแห่งการเรียนรู้ หรือสังคมเศรษฐกิจฐานความรู้ องค์กรภาครัฐก็มีการปรับแนวทางการบริหารงานราชการ ให้ส่วนราชการมีการพัฒนาความรู้ในส่วน ราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งต้องพัฒนาและส่งเสริม ความรู้ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มี ประสิทธิภาพ และมีการเรียนรู้ร่วมกัน ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการของส่วนราชการให้เกิด สัมฤทธิ์ผล (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2546) ในส่วนของการจัดการอาชีวศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา โดยได้กำหนดแนวทางการจัดการความรู้ตามประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง มาตรฐานการอาชีวศึกษา โดยกำหนดในมาตรฐานที่ 6 ภาวะผู้นำและการ จัดการ ตัวบ่งชี้ที่ 34 ระดับคุณภาพของการจัดระบบสารสนเทศและการจัดการความรู้ของ สถานศึกษา (สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ, 2557ก) ซึ่งจากข้อกำหนดดังกล่าว ส่งผลให้สถานศึกษาต้องดำเนินการด้านการจัดการความรู้ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการจัดการศึกษา และการประกันคุณภาพภายใน

วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนเป็นรูปแบบหนึ่งในการจัดการศึกษาด้าน อาชีวศึกษาของประเทศซึ่งมีบทบาทสำคัญในการบริการการศึกษาทางด้านวิชาชีพได้มีการดำเนินการ ด้านการจัดการความรู้ภายในสถานศึกษาตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาแต่จากรายงานของสำนักงาน รับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์กรมหาชน) ได้ดำเนินการประเมินคุณภาพ ภายนอกรอบ 2 โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน จำนวน 162 แห่ง พบว่า โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ควร พัฒนาด้านมาตรฐานที่ 6 ในเรื่องการจัดการระบบความรู้ (KM) (สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษา และวิชาชีพ, 2557ข) สอดคล้องกับผลงานวิจัยเรื่องสภาพและปัญหาการใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการ อาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคกลาง (ธเนศ สิงห์สูง, 2552) ที่พบว่าโรงเรียน

อาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคกลางมีปัญหาการใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษามาตรฐานที่ 6 มาตรฐานภาวะผู้นำและการจัดการตัวบ่งชี้ที่ 34 ระดับคุณภาพของการจัดระบบสารสนเทศและการจัดการความรู้ของสถานศึกษา

จากสภาพปัญหาของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนและความสำคัญของการจัดการความรู้ดังที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาเรื่อง ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบถึงสภาพของการดำเนินงานการจัดการความรู้ และปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน อันจะเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงานการจัดการความรู้ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการอาชีวศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ และระดับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

สมมติฐานของการวิจัย

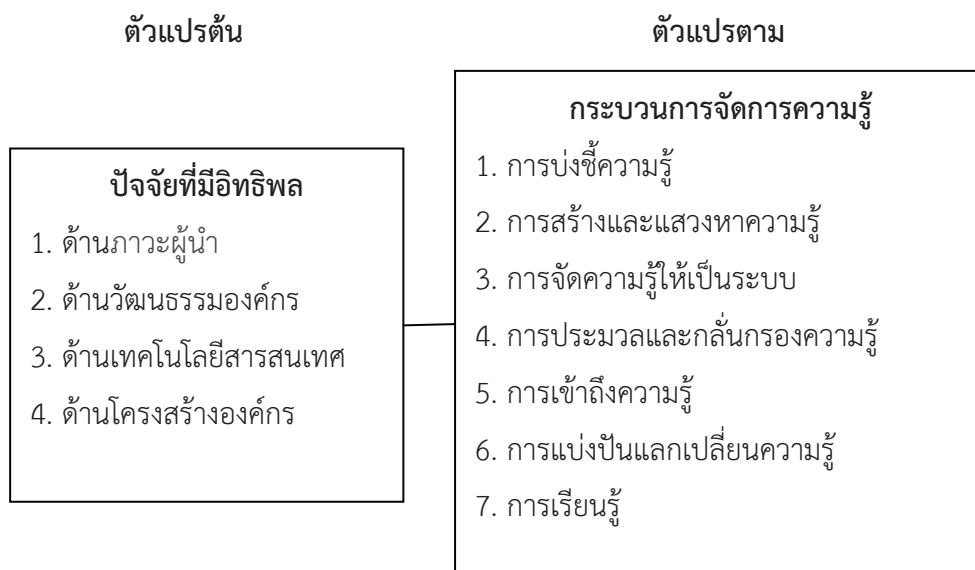
ปัจจัยด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านโครงสร้างองค์กร มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวกับปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความรู้ มาเป็นกรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ และกระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านโครงสร้างองค์กร (ศิรินทิพย์ ธิติพงษ์วณิช, 2552 ; รัชช วิศุภกาญจน์, 2552 ; เครือวัลย์ แยมปรังค์ และคณะ, 2551 ; จันทนา สุขชนารักษ์, 2550)

2. กระบวนการจัดการความรู้ ประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้ (สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ, 2548) ดังรูปที่ 1

รูปที่ 1 กรอบแนวความคิดที่ใช้ในการวิจัย

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 252 คน จาก 84 วิทยาลัย (สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย, 2557) ใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ให้ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 138 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตาราง Krejcie and Morgan ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% และความคลาดเคลื่อนที่ยอมรับได้ $\pm 5\%$

ตัวแปรที่วิจัย

ตัวแปรต้น ได้แก่ ปัจจัยที่มีอิทธิพล ประกอบด้วย 1) ด้านภาวะผู้นำ 2) ด้านวัฒนธรรมองค์กร 3) ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และ 4) ด้านโครงสร้างองค์กร

ตัวแปรตาม ได้แก่ กระบวนการจัดการความรู้ ใน 7 ด้าน ประกอบด้วย 1) การบ่งชี้ความรู้ 2) การสร้างและแสวงหาความรู้ 3) การจัดความรู้ให้เป็นระบบ 4) การประมวลและกลั่นกรองความรู้ 5) การเข้าถึงความรู้ 6) การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และ 7) การเรียนรู้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ คือ มีผลต่อการดำเนินงานมากที่สุด มีผลต่อการดำเนินงานมาก มีผลต่อการดำเนินงานปานกลาง มีผลต่อการดำเนินงานน้อย มีผลต่อการดำเนินงานน้อยที่สุด จำนวน 21 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อกระบวนการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านภาวะผู้นำ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านโครงสร้างองค์กร ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Likert Scale) 5 ระดับ คือ มีความคิดเห็นมากที่สุด มีความคิดเห็นมาก มีความคิดเห็นปานกลาง มีความคิดเห็นน้อย มีความคิดเห็นน้อยที่สุด จำนวน 28 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ตรวจสอบความสอดคล้องของเนื้อหา ได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.60 – 1.00 และนำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นตามวิธีของ Cronbach's Alpha Coefficient (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นในภาพรวมเท่ากับ 0.97 ค่าความเชื่อมั่นด้านปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ เท่ากับ 0.92 และค่าความเชื่อมั่นด้านกระบวนการจัดการความรู้เท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2556) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	มีความคิดเห็น/การดำเนินงานอยู่ในระดับน้อยที่สุด

และดำเนินการทดสอบสมมติฐานโดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

ผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไป

ผลการวิจัยพบว่า บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 55.80 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 61 คน คิดร้อยละ 44.20 มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 53.62 รองลงมาคือปริญญาตรี จำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 42.76 และปริญญาเอก จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 3.62 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งหัวหน้างานประกันคุณภาพการศึกษา จำนวน 60 คน

คิดเป็นร้อยละ 43.48 รองลงมาคือ ปฏิบัติงานในตำแหน่งรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 34.06 และผู้อำนวยการ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 22.46 ส่วนใหญ่มีระยะเวลาปฏิบัติงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 55.07 รองลงมาคือ 5-10 ปี จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 23.19 และต่ำกว่า 5 ปี กับ 11-15 ปี จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 10.87

สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.13) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีการดำเนินงานสูงสุดคือ ด้านการบ่งชี้ความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.35) รองลงมาคือ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ด้านการเรียนรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.15) ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.14) ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ (ค่าเฉลี่ย = 4.12) ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 4.01) และด้านการเข้าถึงความรู้ (ค่าเฉลี่ย = 3.95) ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ในภาพรวมและรายด้าน

สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	sd.	ระดับการดำเนินงาน
1. การบ่งชี้ความรู้	4.35	0.54	มาก
2. การแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้	4.21	0.61	มาก
3. การเรียนรู้	4.15	0.64	มาก
4. การสร้างและแสวงหาความรู้	4.14	0.64	มาก
5. การจัดความรู้ให้เป็นระบบ	4.12	0.65	มาก
6. การประมวลและกลั่นกรองความรู้	4.01	0.67	มาก
7. การเข้าถึงความรู้	3.95	0.66	มาก
รวม	4.13	0.55	มาก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ภาพรวมมีอิทธิพลอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.31) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีอิทธิพลสูงสุดคือ ด้านภาวะผู้นำ (ค่าเฉลี่ย = 4.46)

รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (ค่าเฉลี่ย = 4.34) ด้านวัฒนธรรมองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 4.25) และด้านโครงสร้างองค์กร (ค่าเฉลี่ย = 4.21) ตามลำดับ ดังแสดงตามตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครในภาพรวมและรายด้าน

ปัจจัยที่มีอิทธิพล	ค่าเฉลี่ย (\bar{x})	sd.	ระดับ
1. ด้านภาวะผู้นำ	4.46	0.47	มาก
3. ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	4.34	0.58	มาก
2. ด้านวัฒนธรรมองค์กร	4.25	0.52	มาก
4. ด้านโครงสร้างองค์กร	4.21	0.62	มาก
รวม	4.31	0.44	มาก

ผลการทดสอบสมมติฐาน

1. พบว่าปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการจัดการความรู้ในภาพรวมมากที่สุด ($r = 0.93$) รองลงมาคือ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการจัดการความรู้ตามลำดับ ($r = 0.67, 0.66$ และ 0.49 ตามลำดับ)

ตารางที่ 3 ความสัมพันธ์ของปัจจัยที่มีอิทธิพลกับการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปร	การดำเนินงานการจัดการความรู้		
	n	r	Sig.
ด้านโครงสร้างองค์กร	138	0.93	0.000*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ	138	0.67	0.000*
ด้านวัฒนธรรมองค์กร	138	0.66	0.000*
ด้านภาวะผู้นำ	138	0.49	0.000*

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ผลการวิจัย พบว่าโครงสร้างองค์กร (X_4) เทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) และวัฒนธรรมองค์กร (X_2) สามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 64.50 ดังแสดงตามตารางที่ 4

ตารางที่ 4 ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยพหุคูณของตัวแปรในสมการพยากรณ์การดำเนินงาน

การจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร

ตัวแปรที่ศึกษา	b	SE _b	β	t	Sig.
ด้านโครงสร้างองค์กร (X ₄)	.282	.063	.317	4.491	0.00*
ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X ₃)	.331	.061	.347	5.439	0.00*
ด้านวัฒนธรรมองค์กร (X ₂)	.312	.070	.296	4.453	0.00*
R = .803 R ² = .645 Adjusted R ² = .638 F = 81.325*					
SE _{est} = .33196 a = .187					

* นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

โดยสามารถเขียนสมการพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในเขตกรุงเทพมหานครในรูปคะแนนดิบ มีดังนี้

$$\hat{Y} = .187 + .282X_4 + .331X_3 + .312X_2$$

จากสมการการถดถอยพหุคูณในรูปคะแนนดิบ แสดงว่า ถ้าวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครมีการดำเนินงานการจัดการความรู้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะมีการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X₃) เพิ่มขึ้น .331 หน่วย มากกว่าปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (X₂) ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร (X₄) หรือหมายความว่า ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X₃) มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร โดยมีสมการพยากรณ์ การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในเขตกรุงเทพมหานคร ในรูปคะแนนมาตรฐาน ดังนี้

$$\hat{Z} = .317Z(x_4) + .347Z(x_3) + .296Z(x_2)$$

การอภิปรายผลและสรุป

การวิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนในกรุงเทพมหานคร” สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. สภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้

การดำเนินการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มีสภาพการดำเนินงานการจัดการความรู้ ด้านการบ่งชี้ความรู้ ด้านการสร้างและแสวงหาความรู้ ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ ด้านการเข้าถึงความรู้ ด้านการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ และด้านการเรียนรู้ ในระดับมาก โดยที่มีการดำเนินงานด้านการบ่งชี้ความรู้มากที่สุด รองลงมา มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยนความรู้ การเรียนรู้ และการสร้างและแสวงหาความรู้ ตามลำดับ

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้

ปัจจัยด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัฒนธรรมองค์กร และด้านภาวะผู้นำมีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 โดยด้านโครงสร้างองค์กร มีความสัมพันธ์กับการดำเนินการจัดการความรู้มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านภาวะผู้นำ ตามลำดับ

3. ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้

ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการพยากรณ์การดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์กร ตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร โดยที่ตัวแปรดังกล่าวสามารถอธิบายความแปรผันของตัวแปรดำเนินงานการจัดการความรู้ได้ร้อยละ 64.50 มีลำดับความสัมพันธ์ของตัวแปรตามสมการถดถอย ดังนี้

$$Y = 0.317X_4 + 0.347X_3 + 0.296X_2$$

เมื่อ Y = ตัวแปรดำเนินการจัดการความรู้

X_4 = ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์กร

X_3 = ตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ

X_2 = ตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร

โดยมีลำดับความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินการจัดการความรู้จากมากไปน้อย ดังนี้

1. ตัวแปรด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (X_3) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร มากที่สุด (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน 0.347) ทั้งนี้เนื่องจากเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือที่ช่วยสนับสนุนการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์กรในปัจจุบัน รวมถึงการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้ ทั้งใช้ในการแลกเปลี่ยนความรู้ รวมถึงการเก็บรักษาความรู้ และการนำความรู้มาใช้ ซึ่งถ้าองค์กรมีความพร้อมด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และสนับสนุนให้บุคลากรมีการนำเอาเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการดำเนินงานการจัดการความรู้ ก็จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้

2. ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์กร (X_4) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน 0.317) ทั้งนี้เนื่องจากโครงสร้างองค์กรเกี่ยวข้องกับการกำหนดโครงสร้างการทำงาน หน่วยงานที่รับผิดชอบ รวมถึงแผนการดำเนินงานการจัดการความรู้ และการจัดสรรทรัพยากรในการดำเนินงาน ซึ่งถ้าสามารถกำหนดโครงสร้างองค์กรในการดำเนินงานการจัดการความรู้ได้ชัดเจน ก็จะทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. ตัวแปรด้านวัฒนธรรมองค์กร (X_2) มีความสัมพันธ์กับตัวแปรการดำเนินงานการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร (ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมาตรฐาน 0.296) ทั้งนี้เนื่องจากวัฒนธรรมองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการแบ่งปันความรู้ระหว่างบุคลากร การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การทำงานร่วมกัน การประชุม การยอมรับและเคารพในความคิดเห็นซึ่งกันและกัน เป็นพื้นฐานสำคัญที่ทำให้เกิดการจัดการความรู้ การสร้างองค์ความรู้ใหม่ ๆ และการถ่ายทอดความรู้ของบุคลากร ซึ่งถ้ามีวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการดำเนินงานจัดการความรู้ ก็จะทำให้การดำเนินงานจัดการความรู้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีข้อค้นพบสำคัญซึ่งผู้วิจัยเสนอเป็นข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาและปรับปรุง 2 ด้านดังนี้

1. การดำเนินงานจัดการความรู้

ด้านการเข้าถึงความรู้ จากผลการศึกษาพบว่า เป็นด้านที่มีค่าเฉลี่ยการดำเนินงานต่ำที่สุด ดังนั้นวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงการดำเนินการโดยการจัดทำสารบัญหรือดัชนีของข้อมูลความรู้ที่จัดเก็บให้เป็นมาตรฐาน เพื่อความสะดวกในการสืบค้น และการนำมาใช้งาน รวมถึงมีการนำเอาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการเข้าถึงความรู้ด้วย

ด้านการประมวลและกลั่นกรองความรู้ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงการดำเนินการโดยการกำหนดรูปแบบภาษา และปรับปรุงการใช้ภาษาคำศัพท์เฉพาะต่าง ๆ ให้เป็นมาตรฐานเดียวกันทั้งสถาบัน เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่นำไปสู่การประมวลและการกลั่นกรองความรู้ที่ถูกต้องตรงกัน เป็นมาตรฐานเดียวกัน

ด้านการจัดความรู้ให้เป็นระบบ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ควรปรับปรุงการดำเนินการโดยการกำหนดรูปแบบของการจัดเก็บความรู้ให้มีความชัดเจน เป็นมาตรฐานและเป็นแบบอย่างเดียวกันทั้งหมด

2. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานจัดการความรู้

จากผลการศึกษาพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานจัดการความรู้ ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ตัวแปรด้านโครงสร้างองค์กร ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และด้านวัฒนธรรมองค์กร ดังนั้น ในการดำเนินการด้านการจัดการความรู้ของวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร จึงควรมีแนวทางดังนี้

ด้านโครงสร้างองค์กร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ควรกำหนดโครงสร้างการดำเนินงานด้านการจัดการความรู้อย่างชัดเจน มีการสร้างระบบจูงใจ สำหรับบุคลากรที่ดำเนินงานจัดการความรู้จนมีผลงานที่เป็นรูปธรรม เช่น การให้รางวัล เป็นต้น

ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานคร ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ โดยสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ในการติดต่อสื่อสารภายในองค์กร เพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ระหว่างกันเสมอ

ด้านวัฒนธรรมองค์กร วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชน ในกรุงเทพมหานครควร สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เอื้อต่อการจัดการความรู้ โดยเปิดโอกาสให้พนักงานมีอิสระทางความคิด ในการแสดงความคิดเห็น และการกระทำในการดำเนินงานการจัดการความรู้ โดยไม่พยายามเข้าแทรกแซง หรือครอบงำความคิดใด ๆ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับบุคคล หรือผู้ปฏิบัติงานด้านการจัดการความรู้ เช่น ความรู้ ความเข้าใจ ทักษะ ทักษะงาน เป็นต้น ที่มีผลต่อการดำเนินงานการจัดการความรู้ เนื่องจากในครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยเชิงองค์กร
2. ควรมีการศึกษาค้นคว้าผลการดำเนินงานการจัดการความรู้ ที่มีต่อประสิทธิภาพการทำงาน ของบุคลากร และผลสัมฤทธิ์โดยรวมขององค์กร

เอกสารอ้างอิง

- เครือวัลย์ แยมปรานต์, พันธุ์ทิพา ยูวทองไทย, และจิระดา แซ่มพวงงาม. (2551). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้ในสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา*. (การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง การศึกษามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยนเรศวร).
- จินทนา สุขชนารักษ์. (2550). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ทางการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาล หัวหน้าหน่วยงานโรงพยาบาล จังหวัดชลบุรี*. (วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- ธเนศ สิงห์สูง. (2552). *สภาพและปัญหาการใช้ตัวบ่งชี้ตามมาตรฐานการอาชีวศึกษาของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนกลุ่มภาคกลาง*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี).
- บุญชม ศรีสะอาด. (2556). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ภราดร จินดาวงศ์. (2549). *การจัดการความรู้*. กรุงเทพฯ: บริษัทสกายบุ๊กส์จำกัด.
- มาร์ควอตต์, ไมเคิล เจ. (2554). *การพัฒนาองค์กรแห่งการเรียนรู้* [Building the learning organization] (บดินทร์ วิจารณ์, ผู้แปล) (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: เอ็กเปอร์เน็ท.
- รักษ์ วิศุภกาญจน์. (2552). *การศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการจัดการความรู้ของพนักงานฝ่ายปฏิบัติการ และเครือข่ายสารสนเทศ ธนาคารออมสิน*. (การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์).

- ศิรินทิพย์ จิตพิงษ์วณิช. (2552). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการจัดการความรู้เรื่องภูมิปัญญาท้องถิ่นในการจัดการ
การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเพชรบุรีเขต 2.
(วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี).
- สมาคมวิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย. (2557). รายชื่อวิทยาลัย กลุ่ม
ภาคกลาง. สืบค้น 17 มกราคม 2557, จาก :
<http://www.samakomarcheewa.or.th/region.php?rid=01>
- สำนักงาน ก.พ.ร. และสถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ. (2548). คู่มือการจัดทำแผนการจัดการความรู้.
กรุงเทพฯ: สถาบันเพิ่มผลผลิตแห่งชาติ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2546). คู่มือคำอธิบายและแนวทางปฏิบัติตามพระ
ราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546. กรุงเทพฯ:
สิริบุตรการพิมพ์.
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2557ก). มาตรฐานการศึกษาแห่งชาติกับการประกัน
คุณภาพการศึกษา. สืบค้น 17 มกราคม 2557, จาก
<http://bsq2.vec.go.th/Assure/standardvec4.ppt>
- สำนักงานมาตรฐานการอาชีวศึกษาและวิชาชีพ. (2557ข). มาตรฐานการอาชีวศึกษา. สืบค้น 17
มกราคม 2557, จาก <http://bsq2.vec.go.th/Assure/standardvec3.ppt>
- Cronbach, L. J. (1970). *Essentials of psychological testing*. New York: Harper and Row.